

Rezime izvještaja guvernera – januar 2022.

U Izvještaju guvernera za januar 2022. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2022. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u januaru realizovane su u skladu sa planiranim obavezama, utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2022. godinu.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, u 2021. godini, shodno kvartalnim procjenama, ostvaren je realni rast BDP-a od 12,4% u odnosu na 2020. godinu. U prvom kvartalu 2021. godine, zabilježen je realni pad od -6,5%, dok je u ostala tri kvartala ostvaren realni rast: u drugom kvartalu od 19%, u trećem od 25,8% i u četvrtom od 8,2% u odnosu na isti kvartal 2020. godine.

Potrošačke cijene su u januaru 2022. godine u odnosu na prethodni mjesec veće za 1,3%, a u odnosu na januar prethodne godine za 5,7%.

Industrijska proizvodnja je u januaru 2022. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine zabilježila pad od -10%. Pad proizvodnje je ostvaren u sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom od -34,8% i sektoru vađenja ruda i kamena od -6,2%, dok je u sektoru prerađivačke industrije zabilježen rast od 46,8%.

Broj dolazaka turista prema preliminarnim podacima, u kolektivnom smještaju, u januaru 2022. godini iznosio je 19.677 što je za 30,02% više u odnosu na januar 2021. godine. Ukupno je ostvareno 55.391 noćenja, što je za 58,96% više nego u januaru prethodne godine.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, rezultati ostvareni u oblasti saobraćaja u 2021. godini pokazuju pozitivne trendove u većini segmentima. U drumskom saobraćaju prevezeno je 38,86% više putnika nego u prethodnoj godini, dok je prevoz robe bio veći za 5,88%. U željezničkom saobraćaju prevoz putnika bio je veći za 17,34%, dok je prevoz robe bio manji za 18,28%. U vazdušnom saobraćaju je prevezeno 150,84% više putnika na aerodromima, a promet robe na aerodromima povećan je za 38,28%.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, građevinarstvo je u 2021. godini zabilježilo pad vrijednosti izvršenih građevinskih radova od -4,8% i rast efektivnih časova rada od 0,72% u odnosu na 2020. godinu.

Prosječan broj zaposlenih u januaru 2022. godine iznosio je 212.046 lica, što je za 0,35% više u odnosu na prethodni mjesec, i za 24,84% u odnosu na januar 2021. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u januaru 2022. godine iznosio 56.233 što predstavlja pad od -2,01% u odnosu na prethodni mjesec, a u odnosu na januar 2021. godine rast od 18,99%.

Ukupna aktiva banaka na kraju januara 2022. iznosila je 5,36 mlrd. eura, što na godišnjem nivou predstavlja rast za 747,3 miliona eura, ili 16,2%. U strukturi aktive dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su na kraju januara 2022. godine iznosili 3.383,80 miliona eura i u odnosu na januar prethodne godine ostvarili su rast od 5,82%, dok su ostvarili rast od 0,7% u odnosu na prethodni mjesec.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u Centralnom registru privrednih subjekata vode kao aktivni, a koji u Centralnom registru transakcionih računa imaju aktivne račune na 31. 01. 2022. godine, bio je 52.743 od kojih je 15.756 ili 29,87% bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je veći za 0,63%, dok je u poređenju sa istim mjesecom 2021. godine rast iznosio 3,05%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju januara 2022. godine iznosio 871,19 miliona eura, i bio je veći za 1,62% na mjesečnom nivou, a na godišnjem nivou 15,08%.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na 31. 01. 2022. godine (15.756) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bilo je 1.655 privrednih subjekata čija blokada je iznosila 32.150.866,02 eura što čini 3,69% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bio 14.101 privredni subjekat sa iznosom blokade od 839.043.728,95 eura, što čini 94,31% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Koncentracija duga na dan 31. 01. 2022. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,06% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 24,16% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,32% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 45,78% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Depoziti u bankama u januaru 2022. godine iznosili su 4.230,53 miliona eura, i zabilježili su godišnji rast od 25,29%, dok u odnosu na decembar 2021. godine

bilježe rast od 0,7%. Ukupan kapital banaka na kraju januara 2022. godine iznosio je 631,23 miliona eura, i u odnosu na isti period prethodne godine bio je viši za 6,75%, dok je u odnosu na prethodni mjesec bio viši je za 0,28%.

Krediti banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju januara 2022. godine iznosili su 201,73 miliona eura i u odnosu na januar 2021. godine zabilježili su rast od 12,12%, dok u odnosu na prethodni mjesec bilježe rast od 22,74%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju januara 2022. godine iznosili su 232,41 miliona eura i činili su 6,87% ukupnih kredita. U odnosu na isti period prošle godine, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su rast od 27,61%, dok su na mjesečnom nivou bili viši za 12,12%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju januara 2022. godine iznosila je 5,64%, i u odnosu na kraj januara 2021. godine zabilježila je pad od -0,20 pp, dok je bila je za -0,02 pp niža u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u januaru 2022. godine iznosila je 5,22%, i na godišnjem nivou bilježi pad od -0,19 pp, dok je bila za 0,39 pp viša nego u prethodnom mjesecu. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,34% na kraju januara 2022. godine i u odnosu na isti period prethodne godine bila je niža za -0,06 pp, dok u odnosu na kraj prethodnog mjeseca bilježi pad od -0,01 pp.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 219,93 miliona eura na kraju januara 2022. godine, i u odnosu na isti period prethodne godine bila je viša za 39,47 miliona eura ili 21,87%, dok na mjesečnom nivou bilježi rast od 2,86 miliona eura ili 1,32%. Tokom januara 2022. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 62,11%, dok je na računu Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 37,89%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 9,03 miliona eura za prvi mjesec 2022. godine. U njenoj strukturi dominiraju premije neživotnog osiguranja (85,14%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (14,86%).

U januaru 2022. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 295,94 hiljada eura kroz 55 transakcija. Ostvareni promet bio manji -26,48 puta u odnosu na januar 2021. godine, dok je bio -2,22 puta manji u odnosu na prethodni mjesec. Tržišna kapitalizacija na dan 31. 01. 2022. godine iznosila je 3.196,32 miliona eura i na godišnjem nivou bilježi rast od 0,7%, dok na mjesečnom nivou bilježi rast od 0,24%,

Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju januara 2022. godine bila 9.971,02 indeksnih poena, je na godišnjem nivou zabilježio pad od -5,64%, dok u odnosu na kraj prethodnog mjeseca bilježi rast od 1,05%. Indeks MNSE10 iznosio je 776,46 indeksnih poena i u odnosu na januar prethodne godine bilježi rast od 6,69%, dok u odnosu na kraj prethodnog mjeseca bilježi rast od 1,54%.

Prema procjeni Ministarstva finansija i socijalnog staranja, u januaru 2022. godine fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 27,72 miliona eura ili procijenjenog godišnjeg 0,52% BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u januaru iznosili su 107,80 miliona eura i činili su 2,03% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za januar više za 3,77%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u januaru 2021. godine, ostvaren je rast od 21,6%. Izdaci budžeta iznosili su 135,53 miliona eura i činili su 2,55% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je niže za -23,79% u odnosu na plan, a više za 6,38% u odnosu na januar prethodne godine.

Na kraju 2021. godine javni dug (bruto) iznosio je 4.162,79 miliona eura ili 84,75% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug odnosilo se 401,54 miliona eura ili 8,17% BDP-a, a na spoljni dug 3.688,48 miliona eura ili 75,10% BDP-a, dok se na dug lokalne samouprave odnosilo 72,77 miliona eura ili 1,48%. Neto javni dug iznosio je 75,31% BDP-a.

U januaru su nastavljene aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Između ostalog, u kontekstu realizacije obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i redovnog dijaloga s Evropskom komisijom, održan je sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje, u onlajn formatu. S tim u vezi, Kancelariji za evropske integracije i Ministarstvu finansija i socijalnog staranja su dostavljene dodatne informacije za prilog za Odbor. Na zahtjev Monstata pripremljeni su podaci platnog bilansa za Aneks izvještaja o napretku (CPC II runda). Ažuriran je akcioni plan za usaglašavanje sa pravnom tekovinom EU za poglavlje 17 – Ekonomska i monetarna politika, u dijelu koji se odnosi na realizaciju regionalnog projekta IPA pod nazivom “*Programme for Strengthening the Central Bank Capacities in the Western Balkans with a view to the Integration to the European System of Central Banks*”.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u januaru.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.